

TOIMINIMELLÄ VAI FREELANCERINA?

Merja Isotalo

**Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry
Akavan Erityisalat ry / Ammatinharjoittajien ja
yrittäjien toimikunta
Tmi Kulttuuripajasto**

17.11.2009

LUOVAN TYÖN TEKEMISEN MONET MUODOT

Palkansaaja

Freelancer

Ammatinharjoittaja

Yrittäjä

Freelancer

Työsuhteessa

- työnjohto ja työajan valvonta
- noudatetaan työsopimuslakia, työaikalakia ja vuosilomalakia

Työkorvauksella

- ei työnjohtoa eikä työajan valvontaa
- ei tarvitse noudattaa työsopimuslakia, työaikalakia tai vuosilomalakia

Yrittäjänä

- kuten edellä, mutta kirjanpitovelvollisuus ja ennakkoverot
- työn ei tarvitse olla henkilökohtaista

AMMATINHARJOITTAJUUS JA AKAVA

Suomessa noin 100 000 (?) kokopäiväistä
ammattinharjoittajaa

AKAVAssa noin 24 000 ammattinharjoittajaa ja yrittäjää:

- suurin osa sosiaali- ja terveyssektorilla sekä asiantuntijapalveluissa
- luovien alojen yrittäjyys kasvussa

AMMATINHARJOITTAJIEN EDUNVALVONTA

Keskusjärjestö: Akavan ammatinharjoittajien ja yrittäjien jaosto AYJ

- työryhmät
- lainsäädäntöön vaikuttaminen
- lausunnot
- kannanotot

Ammattiliitto: Akavan Erityisalojen ammatinharjoittajien ja yrittäjien toimikunta

EDUNVALVONNAN KOHDERYHMÄT

Päätoimiset ammatinharjoittajat

- toiminimet
- henkilöyhtiöt
- osakeyhtiöt

Osa-aikaiset ja sivutoimiset ammatinharjoittajat

Apurahalla työskentelevät taiteen- ja tieteentekijät

EDUNVALVONNAN KESKEISIÄ ASIOITA

- Ammatinharjoittajien ja yrittäjien sosiaaliturva ja muut etuudet
- Apurahansaajien sosiaaliturva ja muut etuudet
- Tekijänoikeuskysymykset
- Keksintöjen ja menetelmien patentointi ja suojaaminen
- Julkiset hankinnat / kilpailuttaminen
- Verotus
- Starttiraha ja muut tukitoimet yritystä perustettaessa
- Ammatinharjoittajien neuvonta ja tuki
- Ammatinharjoittajan työoikeudellisen osaamisen edistäminen

1. Edunvalvonta

- Akavan AYJ:n kautta
- Ammatinharjoittajien ja yrittäjien toimikunnan kautta

2. Lakimiespalvelut

- Yksilötason edunvalvonta
- Oikeudellinen neuvonta: mm. yrityksen perustaminen, toimeksiantosopimukset, sopimusten tulkinta
- Neuvotteluapu riita-asioissa
- Saatavien perintään liittyvät asiat

3. Verkostoituminen

- liiton kautta
- jäsenyhdistysten kautta

4. Koulutus

- 2010: sosiaalinen media, oman työn hinnoittelu
- 2009: oman osaamisen markkinointi ja viestintä, ajankäytön hallinta, työnantajuus
- 2008: sosiaaliturva, verkostoituminen
- 2007: hankintalaki, EU-rahoitus
- 2006: tekijänoikeudet
- 2005: kilpailuttamislainsäädäntö, verotus, laatu

5. Vastuu- ja oikeusturvavakuutus

- vastuuvakuutus ammatinharjoittamiseen liittyvissä asioissa
- oikeusturvavakuutus ammatinharjoittamiseen liittyvissä riita- ja rikosasioissa

6. Vapaa-ajan tapaturmavakuutus ja matkustajavakuutus

7. Ammatinharjoittajien pörssi

8. Muut liiton jäsenedut

Julkaisut (mm. Itsenäisen ammatinharjoittajan ja yrittäjän opas, Epätyypillinen opas ammatinharjoittajille, freelancereille ja projektityöntekijöille, työsuhdeoppaat ja Yhteenveto-lehti)

Mentorointiprojekti 2008-2010

Apurahat (jäsenistön ammattien ja oppimateriaalien kehittämiseen, tutkimustoimintaan, koulutukseen ja muuhun vastaavaan toimintaan)

TJS-opintokeskuksen sekä Toimihenkilöarkiston palvelut

Useita matkailuun, majoitukseen ja lomailuun liittyviä etuja (mm. hotelleja, kylpylöitä, risteilyjä sekä matkatoimistoja) sekä alennuksia polttoaineista sekä kunto- ja liikuntakesuksista

Kulttuurialan yritystoiminta

- **toimintatavaltaan uutta**
- **vaikeasti hahmotettavaa**
- **moninaista**
- **kasvavaa**
- **persoonaan perustuvaa**
- **henkilöytyvää**
- **yksilöllistä**
- **hintatasoltaan kirjavaa**
- **väliin putoavaa**
- **mikro- ja pk-yritystoimintaa**

Minä perustamassa yritystä 1999

koulutus

- FM kulttuurihistoria Turun yliopisto 1980

työkokemus ja työpaikkoja

- 12-vuotiaasta lapsenvahdista 46-vuotiaaksi kulttuurialan monitoimijaksi
- hotelli, satama, kauppa, kirjasto, yliopisto, museo, kunta, valtio, järjestö

luottamustehtäviä

- hyväntekeväisyysjärjestö, ammattijärjestö, maakuntaliitto, tukiyhdistys, ammattiliitto, sivistysliitto, seurakunta, kv-järjestö, verkosto, kaupunki, puolue, hanke, toimintaryhmä

lisäkoulutuksia

- tutorointi, kulttuuriperintöopetus sekä kulttuurialan seminaarit ja opintomatkat

KULTTUURIPAJASTO

- perustettu 1.11.1999
- ensin sivutoimisesti, päätoimisesti vuodesta 2001
- kulttuurialan koulutus, konsultointi, julkaisutoiminta ja tapahtumatuotanto

Miksi?

- entiset työnantajat halusivat olla nykyisiä asiakkaita

Miksi?

- halu itsenäiseen työntekoon
- usko omaan osaamiseen

Toimeksiantoja:

- Etelä-Suomen liittouma, Etelä-Suomen 2-ohjelman kulttuuriselvitys
- Hämeen taidetoimikunta, Hämeen kulttuuristrategian laatiminen
- LounaPlussa ry, va. toiminnanjohtaja 2001
- Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä/opetusministeriö, kulttuuriteemaryhmän toiminnanjohtaja 2002-2003

Toimeksiantoja:

- Efektia Oy, Itä-Uudenmaan kulttuuristrategian konsultointi ja laatiminen 2002-2003
- Lapinjärven kunta, Maaseutu ja kulttuuri Itä-Uudenmaan voimavarana - esiselvityshanke 2003
- MoNo2 – matkailun ohjelmapalvelujen normisto -hankkeen Kaupalliset kulttuuritapahtumat -osion vetäjä 2003-2004
- Uudenmaan taidetoimikunta, Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan kunnallisen kulttuuritoimen selvitys 2004-05
- Sipoon kunta, Taiteen opetuksen arviointi 2008-09
- Ympäristöministeriö, Kulttuuriympäristöohjelmaopas ja -esite 2008

Historiallisten kuvaelmien käsikirjoituksia ja ohjauksia:

- Hakkapeliittatapahtuma 2000-2007, 2009
- Härkätien Teatteri 2004- edelleen, Renko-Seuran näyttämö 2004- edelleen, Härkätien matkailuhanke 2006-2007

Liveroolipelien käsikirjoituksia

Puvustussuunnitelmia

Historiallisia aterioita

Ohjelmanpalvelusuunnittelua yrityksille ja yhdistyksille

Yritystoiminnan osaaminen

- Työkokemus, luottamustehtävät ja harrastukset
- Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kulttuurialan yrityskurssi työttömille ja työttömyysuhan alaisille – kurssinjohtaja 1993-1994
- Akavan Erityisalojen ammatinharjoittajien toimikunta – puheenjohtaja 2001- edelleen ja koulutuspäivät (2-3 pv/vuosi)
- Yrittäjävalmennus luoville aloille: oppisopimuksella omassa yrityksessä, yrittäjän ammattitutkinto, Suomen Yrittäjäopisto (Hämeenlinna) 2008-2009

Markkinointi

- suusta korvaan
- kanta-asiakkaat
- asiakkaiden markkinointi
- koulutuspäivät ja seminaarit
- kirjat ja julkaisut
- luottamustehtävät
- suu auki

Tukipilarit

- läheiset ihmiset
- asiakkaat
- kirjanpitäjä
- kumppanit
- ammattijärjestö ja ammattiliitto